

ВЕЛИКА СРБИЈА

LA GRANDE SERBIE

БРОЈ 10 сант.

Директор А. ЈОВАНОВИЋ

БРОЈ 10 сант.

КРЕТНАТА ВЕШОСИ :

Месечно 3 франка, тромесечно 9 франка, годишње 36 франка

ЦЕНА ОГЛАСИМА :

Ситни огласи 0.20 франк од петитног реда, већи огласи по погодби. Новац се полаже државним кованицама и дипломатским наступштвима.

ЛИСТ ИЗЛАЗИ СВАКИ ДАН ПО ПОДНЕ

Пошту слаати преко Краљ. Срп. Генерал. Консулата у Солуну.

РУКОПИСИ СЕ НЕ ВРАЋАЈУ

Стан редакције Колонба улица бр. 33 Salonique

Поједини бројеви се могу добити у Солуну код агенције „Друштва грчке штампе“ улица Булароктон бр. 5, близу главне поште.

БУГАРСКИ ЦИНИЗАМ

II.

Изјава г. Чапрашкова је неозбиљна, о њој не треба ни говорити. Зар је то страшна ствар, што Чапрашков, који у осталом одлично зна српски, разуме селачке изнишке околине и зато што их разуме, они су Бугари! Логика својствена само бугарским политичарима. По тој логици могли би ми рећи, да је Чапрашков Србин, али не, далеко му лепа кућа. Но, ако ово није од важности, не треба прећи ћутке преко бугарског грозничавог рада на просветном пољу, у местима, где никада није било бугарских школа. Бугари су толико опијени мегаломанијом, да збиља не знају шта раде. Искључено је, да они мисле, да су са ратом свршили, јер кад би то кроз њихов прилично помрачен ум прозвјало: Горничево, Кајмакчалан и Црна Река толико би их освестили, да их до сржи жмарци водију, па ипак, сви су се у тај посао упрели. Образован је нарочито одбор при министарству просвете, који се стара око отварања читалница, уређења народних библиотека, организација просветних и добротворних друштава, у које нарочито увлаче мештани. Читави возови књига за народ шаљу се у Скопље, Призрег, Приштицу, Нип и друга места Краљевине Србије.

У отварању школа су врло издашни. Није остало ни најмање истакнуто село, а да у њему нису отворили школу. По већим варошима отварају су више, а по мањим ниже гимназије. Учители и професори по школама у Моравској области и Старој Србији све су бивши пропагандисти македонски. Они поред ширења бугарске писмености имају и главну дужност, да бде над народом и да пазе на његово расположење. Како овај други део своје дужности врше, о томе имамо довољно искуства из њиховог рада у Македонији. Свештенике српске интернирали су и довела своје, те су првкв паучином обрасле. Маса њихових званих и незваних „научењака“ поплавила је те крајеве, а међу овима је приличан број Немаца и Мађара, који запенушише доказујући својим земљацима одушевљење народа из

Србије за бугарску школу и књигу. Читаву су литературу створили о пропасти Србије. Њу су сасвим сачували, а Србе зову „безотачствени“. Иван Вазов, Кирил Христов сатреше се пишући стихове, величајући Бугарску, која је Србију на крстачи разапела и тиме се поносе. Позоришне и биоскопске преставе махом су дуне увреда и поруга српском народу. То им је сада најслађа духовна храна. И ко то све ради? Они, који су онолику ларму дигли, кад смо ми у Македонији отворили наше народне школе, па и ако је цео свет знао, да су Срби за времена турске управе у свима варошима и варошицама, у многим већим селима имали своје основне школе, гимназије, учитељску школу, богословију, трговачку школу, па и друге занатлиске школе. Да. Они су због отварања тих школа, па и ако је то било после закљученог мира у Букурешту, држали митинге, писали претеће, разне брошуре доказујући странцима како Србија иде на то, да Бугаре посрби. Било је навичина, који су им веровали, па и повлађивали, али како ће Бугари сада бранити свој поступак? Кад је у Призрену и Приштици било бугарских школа? Кад се и ко у Моравској области и Старој Србији Бугарином признавао? Али кога питати и с киме о томе подемисати. Зар са Бугарима? Нас њихов овакав рад не плаши. Он нам само користи, јер и иначе Видин, Трн и Ђустендил одавно вапију за српским школама. Бугари су нам показали пут, којим треба ићи. Нека они употребе све мере бугаризирања у тим крајевима, ми их се не плашимо, јер су они једном о томе испит положили у Македонији, али само да се после не кају, а није далеко дан, кад ће им се моћи узвикнути: „Пропаст твоја од тебе Израиљу“.

Политичке вести

Атина. — Ситуација се побољшава. Влада је усвојила неколико захтева Сила Споразума од којих је најважнији следећи:

„Влада неће сметати ни једном грађанину да се придружи националном покрету. Дозвољава се

официрима да се могу придружити покрету, пошто поднесу оставку министарству војном“.

Страна штампа

Норвешка и Немачка

»Хамбургер Нахрихтен«: »Норвешка се усуђује да наше сумарене потчини изузетним правилима. На то Немачка не може пристати.«

»Хамбургер Фремденблат«:

»Норвешка се сад налази пред проблемом, да ли ће потпомоћи наше непријатеље у рату или ће остати строго неутрална.«

»Франкфуртер Цајтунг«:

»Интензивност трговине између Русије, Америке и Енглеске чини ову активност у толико непријатнијом по земље Споразума и Норвешку, чија је већина лађа, као што се зна, у служби Енглеске. Али, највећи интерес Немачке је, да што је више могуће спречи увоз ратног материјала у Русију.«

»Журнал де Женев«: »Треба пратити из близа свађу коју Немачка изазива са Норвешком. Од инвазије Белгије, ниједна неутрална држава није била жртва такве злоупотребе снаге. Одлука норвешке владе односно сумарна правно је беспрекорна.«

Верденска победа

»Бернер Тагблат«: Француска војска извела је пред Верденом једно тактичко ремек дело, чије се стратегијске последице још не могу предвидети.«

»Берлинер Тагблат« (мајор Морат): »Чувајмо се од тога да смањимо успех непријатељев. Русевине утврђења Дуомона у рукама су Француза, чије је лево крило, изгледа, заузело Тиомон и мајдане Одромона.«

»Тид«: Сјајна победа на Вердену учинила је страхан учинак у Немачкој. Немачка губи једним махом сву благодет великих жртава, које је подносила у току дугих месеца.«

»Публик Ледгер« (Филаделфија): »Француска победа потврђује потпун слом немачких напора да заузму Верден.«

»Филаделфија Прес«: »Да је Немачка имала резерву у људима, којом се хвали немачка штампа, не би се десио пораз на Вердену.«

Кајзер на фронту

»Пешти Хирлап« (посланик Хајнрих Беле): »Кад је у главном стану, целога дана кајзер се за нима озбиљним пословима. Прегледа документа, потписује, са слушава рапорте министара, прима немачке принцеве или изасланике владе немачких савезника, која долазе к њему. Тачно у

подне, кајзер прима заједно Хинденбурга и Лудендорфа, који му подносе дневни извештај о војној ситуацији. Кад транспорти трупа пролазе кроз главни стан, кајзер их зауставља и врши врло кратак реви, упућујући говор војницима, што одлазе на фронт, у коме их бодри. Кајзеров живот је врло прост. Вилем II је знатно смршао. То долази од ратног режима, јер и за њега, као и за остале, у главном стану постоје четири дана у недељи без меса.

Говор г. Аскита

Изјава енглеског премијера

Лондон, 30. окт.

На једном банкету у Гилд Хел држао је сјајан говор британски премијер г. Аскит. Он је подсетио да је се некад радовао триумфу Младотурака, јер се надао препорођају Турске. А сада Турска не би могла више постојати осим као прост васал Немачке. Затим је г. Аскит говорио о покољима организованим од Младотурака у Јерменској, које је Немачка потпомагала.

Енглески премијер изразио је своје дивљење британској војсци и морини. »Енглеске групе, рекао је, испуњавају свој племенити задатак храбро на свима фронтovima.«

О Грчкој је рекао: »Говорим о њој са надом«. Али је додао да би желео да говори и са поверењем. Он је подсетио, да су Савезници отишли у Солун не као завојевачи, већ позвати од саме грчке владе. »Ми гарантујемо за независност Грчке. Мере предузете у Атини диктоване су само потребом да се избегне да грчка престоница постане огњиште немачких интрига.«

Г. Аскит је завршио говор овим речима: »Ми се не заносимо илузијама. Ми имамо посла са јаким и вештим непријатељем, који покушава да разувери савезнике вештом и клеветничком пропагандом. Али неће у томе успети. Савезници хоће мир, али такав да буде сигурна и солидна основа за сигурност слободних народа.«

У будуће ће се сви огласи примати у уредништву.

Немачка противу Норвешке

»Тан« од 29. октоб. 1916. год.

Односи Немачке са неутралним земљама иду из кризе у кризу. После сукоба са Сјед. Државама дошао је сукоб за Норвеком. Никад право јачег није било безобразније истицано. Никад право слабијега није било бестидније гажено.

Норвешкој је одавно познато да њене обале интересују Немачку. За време мира Вилем II је се често шетао тамо — и сувише често за жеље многих Норвежана. Његова су крстарења постала тако незгодна да је Христијанска влада указом ограничила број страних ратних лађа које се у исто време могу бавити у њеним водама. Од како је почео рат фјордови нису престали интересовати немачки адмиралитет. Активност подводница, које су нарочито управљене противу снабдевања Русије, има велику потребу од једне блиске базе! Звнично се у Норвешкој ова база није могла наћи. Али кад би се подводницама допустило да иду и долазе, час као ратне, час као трговачке, да стварају везе, да сеју агенти, корист од тога ништа не би била велика.

Баш то Норвешка, која поштује своје дужности и која много полагаје на своја права, није допустила. Она је одлучила да од 20. октобра норвешке воде буду забрањене за све подводнице без обзира на њихову националност и етикету. Ако подводнице преступе ову забрану, извештене су да ће се на њих пуцати. У принципу ова је одлука идентична са одлуком коју је Шведска донела јула месеца тек. год. Она се одлука разликује од оне само у примени: док је Немачка од отварања шведских вода за све ратне лађе очекивала директну корист, докле јој затварање норвешких вода доноси нелагодност и штету.

Одмах се Вилхемстрасе ставила у покрет и упутала Норвешкој неколико од оних бруталних и перфидних нота чију тајну само она зна. Да би им дала карактер што је могуће утицајнији, није објавила њихов текст. Али им је подвукла значај неколиким директним мерама чију је вредност штампа нарочито истакла. Од 20. до 25. октобра торпилвала је 27 норвешких лађа. Ово није било ништа ново, пошто Немачка још од почетка рата, норвешку пловидбу третира као непријатељску пловидбу.

Норвешка још није одговорила на немачке ноте. Она није јача страна, то је очевидно. Али она нежа обичај да подлегне пред оваквим уценама. И за време пре

Овога рата она је имала дугу
вредна да процени шта је све у
намерама немачким према њој
било сумњиво и узнемирљиво.
Данас је то свршена ствар. Пре
неколико недеља ми изјављивасмо
жаљење што је солидарна изјава
трију скандинавских држава ста-
вила на исту ногу вршење права
прегледа од стране савезника и
торпилирање неутралних лађа од
стране Немачке. У Христијанији
треба да знају, ма колико се да-
леко ишло, да нема умерености
која би разоружала захтеве Бер-
лина. Изгледа да данас Немачка
тражи сукоб — можда изговор
за изненадан упад на један део
норвешких обала. У томе се са-
стоји сва важност овога питања.
Томе није узрок указ норвешки
о подвојницима, него је томе уз-
рок скандинавска неутралност.
Ма како подељена била Сканди-
навија у оцени европске кризе,
изгледа да је схватила, да се мо-
тиви, који су јој сугерисали још
од почетка рата политику једин-
ства, налазе у тешкоћама у ко-
јима је Норвешка уплетена. У
Копенхагену и Штокхолму врло
добро знају да Норвешка у овој
прилици представља и брани нај-
битнија права Скандинавије и да
би ова права, кад би она подле-
гла, претрпела најтежи удар. Им-
ператорска канцеларија је ли
предвидела овај споразум? Мало
је то вероватно. Он јој даје при-
лику да добро промисли.

Без сумње, да би подупрео ди-
пломатске ноте, немачки адмирал-
итет тражи један успех на мору.
Овај му се успех измакао. По-
кушај противу службе францу-
ско-енглеског транспорта у Ла
Маншу није успео. Две од једи-
ница, које су у томе узеле удела,
потопљене су. На нашој страни
губитци су били минимални. Ако
су се у Берлину надали да ће
овај подухват превагнути у од-
лукама Норвешке, преварили су
се. Питање остаје цело и каби-
нет християнски има сву слободу
духа за одбрану свога права.

Изабран Вилсон

Париз, 30. окт.

Телеграфичу из Њујорка, да је Вилсон добио 269 гласова, Хјус 235. 27 гласова су сумњиви, али изгледа, да веће променити дефинитиван резултат. Секретар председништва

телеграфисао је Вилсону, који се налази на мору, да је понова изабран.

Г. Маркгал је изабран за вице-председника.

Лондон, 30. октобра

Јављају из Њујорка: Републикански листови: »Ивнинг Мел“, »Филаделфија“, »Ивнинг Леџар«, који су бранили ствар Хјусову признају избор Вилсонов.

Говор Бетмана Холвега

Немачки канцелар о узроцима рата

Берн, 30. окт.

У говору одржаном пред великом комисијом рајхстага Бетман Холвег покушао је, да побие верзију Грејеву, према којој је Немачка изазвала европски рат, јер је отпочела мобилизацију пре Русије. Он наводи као доказ специјално издање »Берлинер Локал Анцајгера«, у коме немачка влада демантује вест о мобилизацији. Али пошто је овај лист званичан, невероватно је, да је он објавио мобилизацију без овлашћења владе. Канцелар подсећа потом, да је Цар телеграфисао кајзеру, да му је немогуће изменити одлуку о мобилизацији, услед мобилизације аустро-угарске војске. Бетман истиче овде, да је аустро-угарска мобилизација била недовољна, да изазове руску. Он се жали, да Русија није ни одговорила, кад јој је Немачка дала рок од 12 часова за демобилизацију. По канцелару, Русија је остала при својој одлуци, јер је била принуђена од Енглеске, која је спречила сваки споразум између ње и Аустрије.

Канцелар чита докуменат, да је берлинска влада саветовала Мађарској, да прими арбитражу примљену од Беча. 16. јула Греј је известио француског амбасадора у Лондону, да је Енглеска расположена интервенисати у конфликту. То је по њему требало да охрабри Француску да потпомогне Русију.

То је одлучило француску мобилизацију. И канцелар изводи: »Ко је дакле одговоран, ако не Енглеска, која је у критичном моменту дала Француској и Русији уверење у своју оружану интервенцију?

Канцелар пребацује Греју, што ћути о главним фактима, а гово-

ри о подређенима. Он у главном открива осећања Немачке, изазвана фактом, што Енглеска није остала неутрална. Потом испитује пројект британске владе о међународној лиги за одржање мира. Канцелар вели, да су Енглеска и Француска обећале Русији Цариград, Босфор, зап. обалу Дарданела и деобу Мале Азије између сила Споразума, а Француској је обећана анексија Алзас

— Лорена. Из овога изводи канцелар, да је Тројни Савез увек био у тешком положају према агресивном карактеру Споразума. Изјављује, да немачки народ води рат одбране за своју сигурност и слободно развиће.

На крају канцелар излива опет гнев на Енглеску, дотиче претеране претензије, али изражава жељу за што скоријим трајним миром, а чува се да назначи услове тога мира

СА РАТНИХ ФРОНТОВА

Са нашег фронта

Солун, 30. окт.

Сви бугарски против напаци остали су без успеха. Српске су трупе одржале ново-заузете положаје.

Француски коминике

Париз, 30. окт.

Северно од Соме јака артиљеријска борба у области Ле Бе и Саји Сајизела. Јужно од Соме Немци су код Делиекура извршили су један напад... са огромним губитцима. Француске су трупе задржале...

...други је пао код Моркура. Тај је француски пилот до данас оборио 21 немачки аероплан. Француски су пилоти напали два немачка аероплана који су пали на земљу.

Једна француска ескадрила бацила је 2295 килограма пројектила на станице, биваке и ангаре непријатељске на фронту Соме.

Један је француски аероплан бацио 6 бомби на станицу Офенбург, које су проузроковале велику штету.

Једна енглеска ескадрила бацила је хиљаду килограма пројектила на радионице у Фонклигену. Штете су врло велике.

Доцније. — Северно од Соме француске су трупе извршиле напад на село Сајизел, освојиле већи део села. Борба се наставља на источном делу села где се Немци огорчено бране. Досадашњи број заробљеника 96 војника и 4 официра.

Јужно од Соме одбијен је један немачки напад на француске положаје јужно од Пресларе. Обостране артиљеријске борбе у областима Обленкура и Гомекура.

Солунски фронт. — На левој обали Црне Реке српске су трупе, извршиле напад у планинској области Чуке, северно од Скопјевира и потисле бугарске снаге, и поред жилавог отпора из рово-

ва и са добро утврђених положаја. У току ове борбе заробљено је 490 војника и 10 официра, запленио је 10 топова и 10 ми траљеза.

На левом савезничком крилу јака артиљеријска борба. Савезничке су трупе одбиле више бугарских напада на разним секторима фронта.

Енглески коминике

Лондон, 30. октобра.

Претпрошле ноћи и поред јаког непријатељског отпора наше су трупе заузеле на фронту од 1000 метара западни део рова »Регине« који чини саставни део рова који су наше трупе заузеле пре неколико дана у једном успешном нападу. Сви су положаји добро утврђени. Заробили смо војнике који припадају двама пуковима.

Доцније. — У борби последње ноћи заробили смо 56 војника и 4 официра.

Авијатика. — Наши су авијатичари бомбардовали станице и возове са успехом. Један су воз запалили а два друга оштетили. Уништена су три непријатељска аероплана. Многи други јако оштећени, морали су се спустити на земљу.

Један се наш апарат није вратио.

Руски коминике

Петроград, 30. окт.

Западни фронт. — У пределу зап. од мајура Скрובה наше трупе повратиле су огорченим противнападима део ровова изгубљених јуче. Крајем дана борба се стигала. Источно од Нарајувке у пределу села Липице, Долнаје и Свистелнски непријатељ је нападао огорчено целога дана висове заузеле од нас.

Одбили смо све непријатељске нападе, на бајонет. Око 5 часова пред вече непријатељ је успео да поновљеним нападима потисне

елементе једног нашег пука, али смо око 7 часова одбацили непријатеља и успоставили своју линију.

У шумовитим Карватима непријатељ је напао наше елементе на 4 врсте јужно од села Дзембрана, али је одбијен. У пределу зап. од Таргарба потинуо је од гранате храбри пуковник Поплавски, командант пука. Јужно од Дорна Ватре зауставили смо све покушаје напада на наше елементе у пределу Белбора, Холотолјева.

На кавкаском фронту ситуација непромењена.

Румунски фронт. — У Ерделу сузбили смо непријатељску офанзиву у долини Аргиса. На осталима ерделским тачкама ништа значајно. На фронту Дунава заузели смо на десној обали Дунава села Топал, Хиздар. У Добруци смо напредовали на југ.

Бугари су одбијени

Лондон, 30. октобра.

Немачки телеграми објавили су с лармом, да су Бугари прешли Дунав. Бугарски синоћни коминике јавио је, да су две чете, потпомогнуте аустријским мониторима успеле да се искрцају на левој обали Дунава спрочу канала Пелени. Исти овај коминике јавља, да су се обе чете вратиле натраг, на десну обалу са неколико заробљеника и једним сандуком муниције.

Борбе на Соми

Париз, 30. окт.

На Соми се побољшало време. Операције су осим јаке артиљеријске борбе ограничиле на борбе мањег значаја.

Победа на Соми

Париз, 30. октобра

Немци нису у главном реаговали на француском фронту Соме. Трупе, које су покушали концентрисати растурене су нашом артиљеријом. Пешадијске акције није било. Олуја бесни и даље на фронту Соме. С обзиром на рђаво време успеси код Абленкура и Пресора су задивљавајући, постигнути у блату, са излоканим путевима. Борба је била врло огорчена, и то стално на бајонет.

Три дивизије, које су учествовале у овој борби постигле су назначене циљеве после 20 минута од знака за напад. Оне су одмах продрле у немачке ровове порушене нашом артиљеријом.

Ф Е Љ Т О Н

Дани чезнућа

— Песме ван Отаџбине —

XIX.

ЦВЕТАК СРЕЂЕ

Расклопи се моја књига мала,
Указа се цвет споменак знани,
Спустише га, некад сретни дани...
У мени се суза изазвала:
Дрхте груди јер се спомен буди
Расклопи се моја књига мала!

Расплака се срце са тог цвета,
Са спомена моје земље тужне;
Тамо где су две Мораве здружене,
Где се Запад са Југом сусрета:
Спомен прави ту је расто плави —
Расплака се срце са тог цвета...

Лане беше, у то доба исто,
Јесен била, киша ситна лила:

Једног дана она рука мила —
Мога сина, мога белог крина,
З агрли ме као злато чисто...
О х, то беше баш у доба исто!

Пред нама се уздизало стење
И развале Тодорова града —
Ту јеина кобним хуком влада;
Ми за спомен куписмо камење;
А у слави, зарасло у трави
Пред нама се уздизало стење...

У видику простиру се равни,
А Морава жубори и пена —
Ко да јеца, причуло се мени:
— Над Србијом стао облак тавни

Све ми слутња бићу крвно мутна
Гробље биће моје лепе равни —!

Трошни двори своје бајке нуде...
А у руци мила ми синчића
Спојисте се неколико цветића —

Од тих јеман баш да спомен буде,

Од мог сина чак до мора сина,
А из цвета бајке ми се нуде...!

Ко прошлу те гледам срећу своју,
Свели цвete, у недрима носим,
И чежњивим сузама те росим!...
Хтео бих ти дати исту боју —
Живу, свежу...! Носим рану тежу:
Свог бледила гледам срећу своју!

* * *
Заклопи се моја књига мала,
И сакри се цвет споменак знани;
Сакрише се они сретни дани,
У мени се суза изазвала —
Дрхте груди, предуне су жуди,
Заклопи се моја књига мала...

Земљо моја, љубљена и родна,
Да л' ћу кад год достигнути срећу
Да те видим слободну и већу?!
Љубим,цветак твога срца плодна,
Сузом росим, у недрима носима —
Земљо моја, љубљена и родна!

* * *

† Симиша С. Буђевац

Свршени философ, новинар и резервни пешад. потпоручник

И одјекну глас о твојој смрти,
драги Симиша!...

Данас, ми, твоји пријатељи,
дознадосмо ту кобну вест, која
паде међу нас као гром из ведро-
неба — она нас порази и занеми.

— Сећам га се као гимназисте,
сећам га се као студента на У-
ниверзитету, сећам га се као јав-
ног радника, на нашој младој
журналистици, у којој је свим
духом својим учествовао и дао
много доброг.

Његов одмерени тон у писању,
његово солидно знање страних
језика, његова питања, милољуби-
ва и отмена природа, очас је
освајала сваког, са којим је само

једном проговорио. Сваки га је
морао завољети и поштовати. Он
се могао поносити, да заиста није
имао непријатеља.

Неуморно радећи и не тражећи
себи друге забаве, до добре књи-
ге, он је и успевао. На њему су
се многи и многи научили, како
се може и мора много радити,
ако се хоће успеха. А он је тај
успех свакада постигао. Кога се
год посла латио, прионуо му је
са највећом енергијом, и он је
под његовом јако вољом морао
цветати.

Били смо заједно, само кратко
време, на једноме послу, и ја сам
му се дивио. Његова сватљивост
стојички рад, љупкост у опхо-
ђењу, веселост, отмени хумор и
крајна скромност, вејали су кроз
нашу редакцију.

Он је свуда стизао; преко ње-
гових, свакада насмејаних усана,

ДНЕВНЕ ВЕСТИ

Н. В. Краљ у Атине.

Из Атине јављају да је Н. В. Краљ Петар присео јуче у подне у грчку престоницу.

Седница парламента.

Јављају из Атине да ће се сутра састати парламенат. Влада ће ускоро после одложити седнице.

Патулас је опозван.

Из Атине јављају да је генерал Патулас смењен са своје службе и опозван хитно да се врати у престоницу.

Идуће недеље он ће се кренути из Епира.

Предати арсенали.

«Елефериос Типос» јавља да је ратни материјал предат Французима јуче. Грчки гарнизони арсенала замењени су са француским моринским одредима.

Техничка истраживања.

Јављају из Атине да је после техничких истраживања мешовите грчко-француске комисије, утврђено да је лађа «Ангелики» торпидирана од једног немачког сумарена. Али ипак ће министар морине одредити другу комисију која ће још детаљније испитивања извршити.

Штрајк железничара.

Чиновници железничке пруге у Атини прокламовали су јуче општи штрајк. Предузете су војне мере да се одржи мир.

Последњи Илирац.

«Хрватска Ријеч» саопштава, да је ту скоро преминуо у Бачкову последњи Илирац Фердо Филиповић у 83 години. Он је чувен са својим кратких приповедака прожетих словенским идеалом и хришћанским духом.

Позоришта у Паризу.

На предлог министра унутрашњих дела, сви су директори позоришта решили да затворе њихове установе једанпут недељно да би се уштедило у гориву.

Умро академик.

Јављају из Париза да је маркиз Мелшоар де Воге академик, рођен у Паризу и бив. посланик у Цариграду и Бечу, умро.

Снабдевање острва.

Да би се осигурало снабдевање архипелашких острва у житу и брашну, провизорна је влада ор-

ганизовала једну редовну службу одашиљања жита. Лађе које преносе све намирнице биће праћене од француских бродова.

Нов српски ресторан.

Сутра, у понедељак отвара нов српски ресторан г. Алекса Робичек, Београђанин, на кеју «Победа» бр. 17 у локалу ранијег «Варсано», на горњем спрату. Кујна ће бити чисто српска и снабдевена одличним вином.

Погинуо.

Јован Бркић, поднаредник (четник) из Ботунга окр. Крагујевачки погинуо је храбро на прагу своје отаџбине код Црне Рече.

Читуља.

Михаило-Мића Марковић бив. управник казненог завода у пенз. и бив. началн. окружна отац г. Богољуба Марковића члана Упр. града Београда умро је у Варварину мес. априла ове год.

Бог да га прости.

Наша деца у Швајцарској.

На основу рапорта Гџипе Комб из Женева, Генерални Консулат у Солуну објављује овај извештај:

Ружица и Љубинга Стојановић, кћери гђе Милке Панчић потпуно су здраве и задовољне. Научиле су добро француски;

Миљева Жупаневац нешто је слаба;

Христо Спадијер који је оперисан пре 6 недеља сад је здрав и нога ће му се исправити;

Лепосава Пејчић сад је врло добро, скинут јој гипс, за најкраће време вратиће се кући у којој је примљена; она је сада снажна и весела и поћиће одмах у школу.

Ката Мајеторовић упућена је у болницу, управник болнице мисли да ће јој се исправити бар у неколико мјесца. Она је здрава и добро расположена.

Даринка Рајковић вратиће се из Лозане кроз кратко време, сад је тамо задржата само зато што је добила мрасу.

И четворогодишњи Петар Танчић враћен је здрав и свеж из Лозане.

Сва остала српска деца здрава. Из канцеларије Краљев. Срп. Ген. Консулата у Солуну ПБр. 2877, 28. окт. 1916. г.

Благодарност.

Приложени су Владаним Комесарима:

Г. Манојло Сокић, директор «Правде» 100 драхми, да се за овај новац набави за неколико избегличких девојчица испод 5 година, зимско топло одело

Г. Милодраг Дамњановић арт. капетан П. кл. 50 драхми да се подели сиротним српским избеглицама а у место парастоса своје покојном оцу Милану Дамњановићу мајору.

Г. М. С. 30 динара да се на дан његове славе Св. Ђурђице подели сиротним српским избеглицама.

Г. Света Д. Милошевић фактор 30 динара с тим, да се за 15 динара купи слаткиши и да дан његове славе Св. Ђурђице подели сиротним деци у избегличком логору; а 15 динара да се пошаљу Одбору за дочек рањеника у Водену, да се купи повуде и поделе рањеницима и болесницима 3-ег новембра за покој душе његовог зета пок. Александра Долаћа из Свилајнца, који је 25. сент. напрасно умро на положају.

Енглески Црвени Крст послао је болници у избегличком логору 144 кутуља млека, 1 кутуљу бисевита, 6 пакета чоколаде и 12 кутуља компота.

Владимир Комесари и овим путем изјављују у име сиротних српских избеглица и рањеника своју благодарност дародавцима.

Из канцеларије Владаних Комесара, 29. окт. 1916. год. Бр. 1917, 1930, 1942 1943. — Солун.

Извештај из Србије

— Сава Марковић, из Ратара ср. јасенички, моли за извештај о Стевану Марковићу из села Ратара.

Живка Јездић из Београда Краљице Наталије бр. 16 моли за извештај о Светозару Јездићу војнику.

Ружица Јовановић, Слеспак, Љубљаци, моли за извештај о Милоју Ратковићу војнику.

Петар Миленковић из Крагујевца, Фијалова бр. 54 извештава Владимира Радојловића, поручника да су добили његову карту и нека јави адресу. Јова и Миленко нека јаве своје адресе.

Даница В. Томић из Наталијаца извештава мужа Васу Томића телеграфисту да су сви код куће здрави. Његов извештај преко Свете Стошића прочитали су. Добио је ћерку Јелисавету. Нека прати новаца. Нека јави Аци да је Која умро.

Милан Вељковић, Милан Вукосављевић, Светислав Живадиновић и Милорад Васић сви регрути из Такашнице, Крушевац да се јаве својима укућанима преко Коче Љотића у Женеви. Сви су њихови здрави.

Биса Васиљевића из Београда Приштинска 36, моли за извештај о Живојину Васиљевићу пеш. поручн., Власти Нанићу инжењеру, Сретену Нанићу нареднику. Сви су код куће здрави и нека новац одмах пошаљу.

Последње вести

Састанак Жофра и Кадорне

Рим, 30. окт.

После састанка генералисиа Жофра и Кадорне италијански војни кругови с великим поуздањем гледају на балкан. операције.

Држање Пољака

Цирих, 30. окт.

Јављају из Беча, да ће се полски клуб састати сутра у понедељак на изванредан конгрес да би одредио држање великих полских шефова према аутономији Пољске.

Русија и аутономија Пољске

Петроград, 30. октобра.

Руска штампа коментарише вест о аутономији Пољске с пуном мирноћом. Сви су листови слажу, да је принцип међународног права јако повређен да је овој аутономији главнији и једини циљ повућавање исцрпљених резерви Пољацима. То доказује факат, да аутономија не обухвата најлепше пољске територије, Познањску, Шлеску и Галицију. Пољски народ неће никад пристати на такво политичко самоубиство.

Велика српска победа

Српски званични извештај.

Солун, 30. октобра

После нашег успеха од 28. октобра Бугари су са свежим новодоведеним трупама предузели контранападе на «Чуке» ноћу 28. и 29. октобра и пре подне 29. октобра. Наше храбре трупе не само да су разбиле ове контранападе већ су продужили своје победоводно надирање ка северу гонећи потученог непријатеља. Цело село Полог у нашим је рукама.

Наши трофеји овога дана су 1000 нових заробљеника, међу којима има и Немаца, 8 хаубица, више мицралеза и много другог ратног материјала.

Број топова који смо отели од Бугара и Немаца од 1. септ. до данас пење се дакле на 56, не рачунајући у то рововска оруђа.

ПОШТА
За Србију

— Гргур Ристић пуковник пита за мајку Јелену Ристић у Скопљу, која је раније станова у Чачанској улици бр. 5. — Нека одмах хитно јави своју адресу како бих јој послао новаца.

— Александар Буквић, чиновник Руског Консулата у Скопљу моли г. Мату Јелића, бив. благајника моноп. дувана, Његушева 38, Београд, да му јави о здрављу и стању његове породице у Скопљу. Адреса: Руски Консулат у Солуну.

— Дамитрије А. Поп Хрстић, апотекар јавља својој жени Наталији Поп Хрстић, у Младеновцу да је здрав и моли да га

«Новоје Време» пише: «Најславније традиције пољског оружја односе се на битку код Гранвалда, где су пољски пукови нанели пораз тевтонским хордама. Дело предузето пре 5 векова мора се сад привести добром крају. Генерал Безлер, гувернер Пољске намерава регрутовати трупе не за краљевину Пољску, већ за Пруску, не за пољског краља, већ за великог непријатеља Пољске. Краљевина Пољска без Познањске, Шлеске и Галиције није пољска краљевина, већ нова покрајина Пруске, нова Познањска!»

«Рјеч» вели: «Регрутовање у Пољској јесте акт насиља. Објављивање независности Пољске јесте лицемерство. Сви су сложни у овоме. Народне масе у Пољској и пољска демократија сматраће ово као нов народни пораз.»

«Берзанске Новине» пишу: «Ова маскарада неће никога обманути, јер није у питању један законит политички чин, већ дело међународног разбојништва.»

Саопштења

— Јосиф Војић редов ... пука нека јави своју адресу Владаним Комесарима. Има поруку и новац од Радисава Митровића.

— Јеврем Митровић обвезник дрвског пеш. пука нека се јави Владаним Комесарима.

Да предстану Владаним Комесарима:

Г-ђе: Христина Захарјевић, ради пријема 5 карата; Јудита Пулевић писма од оца Петра; Мица Милошевића учитељица и Стамена Зердевић ради извесног саопштења.

Г. Максим Соваљић писар српског да се одмах јави у канцеларији Владаних Комесара г. Ранку Трифуновићу, начел. окр. брегалничког.

није могла пасти реч: нећу или не могу. Он је све могао. Па и онда, када је био школом и силним редакцијским послом готово претрпан, он је ипак стизао да даје часове појединим ђацима — и да као предавач у онда основаној школи предаје «Есперанто», кога је врло добро и темељно знао, па и његову граматичку издао.

— Синиша за умор није знао!

У часу нашег повлачења изгубио се у албанским кланцима, да се у Скадру опет саставимо. Срео сам га једног кишног и хладног децембарског јутра на улици, обраслог у бради, слабог и од тешког пута уморног и клоуног — али ипак са његовим милним осмехом на уснама, који је био пандан свима овим нечувеним бедама, кроз које је прола-

зио онај нежни организам, овог доброг, младог човека!

Његов искрени поздрав и пријатељски стисак мојих руку, још ми је у живој успомени, као и његова непоколебљива нада у нашу коначну победу.

— Па добро сам! — одјекну његов весело глас. Сад баш стигох са својим пуком; жури даље, јер је мој батаљон одређен у заштитницу. Све ће добро ипак бити....

Изгубио сам га. Растао сам се са њиме, а у ономе часу и не мислећи да последњи пут гледам оно благо насмејано лице овог нитомог створа. Отишао сам на Корзику, а он је остао међу своје војнике. — Верујем да је неуморно радио у часовима реорганизације наше војске. То његова околина најбоље зна.

Пошао је напред, јер је веро-

риво: да ће ипак све добро бити! Улазио у борбе, сталожен и весело, храбар и свесан: да иде тамо, где га Част и Отаџбина зову....

Борио се и најпосле и живот дао за слободу свога племена. Пао је ипак на светој грудима своје Отаџбине...

Уверен сам, да је и у часу, када је из његовог нежног тела излетала племенита душа, ипак био благ, насмејан, отмен...

Драги Синиша, драги млади пријатељу мој, ја се клањам светој сени твојој и сада, у овоме часу бола и жецања за тобом, ја се поносим, што сам те имао и могао назвати својим пријатељем.

— Нека је покој доброј души твојој!

Октобра 1916. Крф.

Мих. М. Ђонић

Апотека и дрогерија
ЦЕНТРАЛ
ИСАК КУЊО
Ул. Венизелос број 84.
Велики депо апотекарских артикала.
Све врсте фотографских артикала.
Одлично развијање плоча за 24 часа.
Мрачна комора на располагању аматера.

РЕКС
Фабрика цигарета — Јану-
каки Протопапа
Рекс се зове нова марка цигарета горње фабрике. Зове се тако, јер је то краљица свих других марака својим одличним квалитетом и особитим укусом и финим мирисом.
Препоручујемо цигарете Рекс, Реа, Фос, Авги и Кирки, које се могу добити у свима продајницама дувана. 30—36

Нова Књижара
МЕШУЛАМ и МАТАРАСО

43 улица Велики Александар 43 — Солун.
Велико стовариште свају канцеларијских потреба. Продаја антро и детаљ.
Препоручује се свима надлештвима и канцеларијама.
Цене најумереније. 17—15—2

Најбоље и најкусније су
CIGARETTES Philippi
Улица Франк 31 17—30—2 Солун.

Оглас
Српски Црвени Крст моли сва Друштва Црвеног Крста и Одборе за прикупљање прилога да не шаљу нашем Црвеном Крсту прилоге непосредно, као што је објављено у прогласу, него да их шаљу нашим мисијама на страни. Црвени Крст накнадно све трошкове који од тога проишају било за закуп локала за смештај ствари било за друге.
Из канцеларије Краљев. Срп. Генер. Консулата у Солуну, 22. октобра 1916. год. ПБр. 2825.

Велико стовариште
Г. Ј. Карвонидеса
улица Симерос 5.
БОЊАКА, ВИНА и других артикала.
Најооиднија услуга. Цене су врло умерене. 15 5

Атинска Банка
има част известити публику, о финансијерима и војницима, као и српске избеглице да је отворила једну филијалу у дну улице која чини угао са „Грчком Народном Банком“, а према улици Венизелос.
По споразуму са Министарством Финансија Краљ. Србије, ова филијала узела је на себе пошиљне новаца њиховим породицама у Француској, Алжиру, Тунису, Русији, Корзици и свима француским колонијама, у Швајцарској, свима Савезничким и неутралним земљама, као и у главним варошима Србије.
Филијала је узела на себе и следеће банкарске операције:
Куповину и продају стране монете, емисију кредитних писама; налоге за исплате у свима варошима Грчке, Европе и прекоморских земаља; берзанске налоге и исплате купона итд.
Сем тога, по налогу „Српског Црвеног Крста“ примила је на себе депоновање новчаних прилога који су му намењени.

Д-р АЛЕКСАНДРИДЕС
специјалиста за унутарње бо лести. — Управник болнице за заразне болести
Поткожно убризгавање Нео-салварзана као и новог француског препарата „Galyl“ противу сифилиса.
Прима сваког дана од 11—12 пре и од 5—6 по подне у француској апотеци ул. Франк бр. 35 — у згради француске болнице — а од 2—4 по подне у овоме стану улица престоло, наследника Борђа бр. 35 — упоредно ул. са булеваром краља Козјангина. 21—12

Д-р АЛБЕРТ ГАТЕЊО
ЗУБНИ ХИРУРГ
Дипломираног од Медицинског Факултета и Школе за зубно лекарство у Паризу.
Савршено лечи уста и врши све модерне зубне радове за 3—4 дана.
18-то годишње искуство
84 ул. Венизелос, 147 ул. Егнација. 35—

ФАБРИКА ЦИГАРЕТА
„НЕСТОС“
НАЈВЕЋА НА ОРИЕНТУ — 500 РАДНИКА
Специјалитети:
Нестос Квек Дин. 1.—
„ Глубек „ 0:80
„ Јаки „ 0:65
„ Афрос „ 0:50

Посетите и купујте у Солуну све намирнице у најстаријој и најпривлажнијој радњи
Колонијално-деликатесне робе
В. МУСИО
ОСНОВАНА 1860. ГОД.
Улица Булгаротон бр. 6 у близини Централне Поште.
ОГРОМНО СТОВАРИШТЕ:
Свих врсти конзерви, Сардина, риба итд. Кондезованог млека.
Велики избор свих врста француских вина, ликера, коњака, шампања итд.
Из првих фабрика: бонбона, посластица, чоколада, бисквита, разна теста итд.
Најфинији џетин, путер. Свеће „Аполо“ и „Фуршје“.
Сапуни и парфимерије првог квалитета.
Разне минералне воде. Боја за обућу итд.
ЦЕНЕ УМЕРЕНЕ И УТВРЂЕНЕ
Сва је роба јевтинија но ма у којој другој радњи.
Продаје на велико и на ситно. 60—60

ПРЕПОРУЧУЈУ ВАМ СЕ
најбоље цигарете
„ВЕНИЗЕЛОС“
од 0:50, 0:75 лепта и 1 драхме
Продају се свугде
Главна продаја у филијалу „Атлас“ киоск „Бела Кула“
ФАБРИКА УЛИЦА ФРАНК БР. 28—30

Један од најудобнијих и најзанимљивијих варијетеа у Солуну јесте
„ГЕТЕ“
који се налази на кеју, у близини „Беле Куле“
Програм је врло одабран са много занимљивих така. Сала је пространа и одлично осветљена.
Пића су од најбољих француских и енглеских марака. Оркестар одличан.
После варијетеа кабаре
зато сви у „ГЕТЕ“
СИНОВИ Г. А. ВРЕРА И К^о ЛТД.
СОЛУН
НАЈВЕЋЕ СТОВАРИШТЕ:
Позамантерије, чарапа, бижутерије, мириса, чипака, панталона, платна, мушета. Париских артикала, женске конфекције, гвожђарије и т. д.
— ЦЕНА УТВРЂЕНА —
Продаја на велико и на ситно по истој цени.

ВЕЛИКОЈ МЕЊАЧКО-БАНКАРСКОЈ РАДЊИ
ВАРУХА САЛТИЕЛА и С. СКАПЕ
Преко пута Тиринга — СОЛУН — ул. Венизелос 8.
Поверавајте ваше мењачке и банкарске послове, јер се одликује својом солидном и кувантом радњом.
Врши све банкарске послове увек тачно и по дневном курсу. 54—

Српско Трговачно Друштво А. Д.
из Београда.
— СОЛУН —
Мисир Чарши бр. 3. (Спроту Централне Поште у згради Хотел „Слободе“—„Liberté“)
Обавља све банкарске, трговачке и транспортне послове. Врши обичне и телеграфске новчане исплате за Србију, Швајцарску и све Савезничке државе.
Са положаја може новац да нам се упућује поштанским упућницама у свима монетама.
Уз сваку пошиљку треба нам јавити тачну адресу коме има новац да се упути.
Прима новац на штедњу и чување.
Обавештења бесплатно. 22—30 УПРАВА.

ГОСПОДО! Препоручујемо Вам да и даље пушите само цигарете из прве и највеће фабрике цигарета
САЛОНИКА
КАИРО — АЛЕКСАНДРИЈА — СОЛУН
Најбоље и најкусније цигарете и дувана свих врста.
Награђена првом највећом наградом на изложби у Филаделфији.
НА ПРОДАЈУ У СВИМА ДУВАНЦИНИЦАМА
Нарочито „Миродато“ и ДУВАН ЗА ЛУЛЕ. 111—90

† Михаило А. Поповић
државни саветник
У Крушевцу је умро 30. септембра ове год. Михаило А. Поповић, државни саветник, бивши дугогодишњи народни посланик, бивши председник Народне Скупштине и директор гимназије
Покојни Поповић био је крупна политичка фигура у Србији. Велики борац за грађанске слободе, дугогодишњи члан српског Парламента, у коме је са особитим и ретким говорничким даром, са јаком логицом, савесно и куражно бранио народна права и државне интересе.
У последње време, оронув је здрављем, те се повукао био из активне политике, али његово велико политичко законодавно искуство и висока интелигенција драгоцене су искоришћавани на корист државних интереса у нашем највишем административном суду — Државном Савету — где је почастивао као један од најјачих чланова.
Његова смрт представља дакле један тежак народни и државни губитак. Морамо још са великим болом зажалити што је селого народног борца за слободу, смрт нашла уред туђинског ропства.
Вечан му помен!